

D. H. Lawrence

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ
ΠΟΥ ΑΓΑΠΟΥΣΕ
ΤΑ ΝΗΣΙΑ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΝΤ. Χ. ΛΟΡΕΝΣ

**Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ
ΠΟΥ ΑΓΑΠΟΥΣΕ
ΤΑ ΝΗΣΙΑ**

και άλλα διηγήματα

Μετάφραση
Βασίλης Καλλιπολίτης

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΠΟΥ ΑΓΑΠΟΥΣΕ ΤΑ ΝΗΣΙΑ ΚΑΙ ΆΛΛΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Τίτλος πρωτοτύπου: *The man who loved islands and other stories*

Συγγραφέας: D. H. Lawrence

Μετάφραση: Βασίλης Καλλιπολίτης

Τυπογραφική διόρθωση: Χρύσα Φραγκιαδάκη

Σχεδιασμός εξωφύλλου: Θάνος Κακολύρης

© 2016, Εκδόσεις Κυριάκος Παπαδόπουλος Α.Ε., για την ελληνική γλώσσα

Η πνευματική ιδιοκτησία αποκτάται χωρίς καμιά διατύπωση και χωρίς την ανάγκη ρήτρας απαγορευτικής των προσβολών της. Κατά το Ν. 2387/20 (όπως έχει τροποποιηθεί με το Ν. 2121/93 και ισχύει σήμερα) και κατά τη Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με το Ν. 100/1975), απαγορεύεται η αναδημοσίευση, η αποθήκευση σε κάποιο σύστημα διάσωσης και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου με οποιονδήποτε τρόπο ή μορφή, τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή άλλη διασκευή, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

www.epbooks.gr

Καποδιστρίου 9, 144 52 Μεταμόρφωση Αττικής

τηλ.: 210 2816134, e-mail: info@epbooks.gr

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

Μασσαλίας 14, 106 80 Αθήνα, τηλ.: 210 3615334

ISBN 978-960-569-558-3

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ο Πρώσος αξιωματικός	9
Ήλιος.....	41
Το τελευταίο γέλιο.....	73
Ο Τζίμι και η απελπισμένη γυναίκα.....	99
Ο άνθρωπος που αγαπούσε τα νησιά.....	135
Το κουνιστό αλογάκι που κέρδιζε.....	171
Χαρούμενα φαντάσματα.....	193
Η ανθρώπινη οδύνη.....	251

Ο άνθρωπος που αγαπούσε τα νησιά

Ήταν ένας άνθρωπος που αγαπούσε τα νησιά. Είχε γεννηθεί σε νησί, αλλά δεν τον βόλευε, γιατί μαζί υπήρχαν σ' αυτό και πάρα πολλοί άλλοι. Ήθελε ένα νησί ολοδικό του: όχι υποχρεωτικά για να είναι μόνος σ' αυτό, αλλά για να το κάνει έναν κόσμο εντελώς δικό του.

Το νησί, αν είναι αρκετά μεγάλο, δεν είναι καλύτερο από μια ήπειρο. Πρέπει να είναι πραγματικά αρκετά μικρό, για να δίνει την αίσθηση του νησιού· κι αυτή η ιστορία θα δείξει πόσο μικροσκοπικό πρέπει να είναι, πριν αποτολμήσετε να το γεμίσετε με τη δική σας προσωπικότητα.

Τώρα τα πράγματα το έφεραν έτσι που αυτός ο εραστής των νησιών, στα τριάντα πέντε, απέκτησε πραγματικά δικό του νησί. Δεν ήταν ιδιοκτησία του, αλλά το νοίκιασε για ενενήντα εννιά χρόνια, που όσον αφορά έναν άνθρωπο και ένα νησί, συνιστά στην ουσία μια αιωνιότητα – εφόσον, αν είστε σαν τον Αβραάμ, και θέλετε να είναι ο γόνος σας αναρίθμητος σαν τους κόκκους της άμμου, δε διαλέγετε νησί για ν' αρχίσετε την αναπαραγωγή. Υπερβολικά σύντομα θα υπήρχαν υπερπληθυσμός, στρίμωγμα, φριχτές φτωχογειτονιές. Σκέψη φριχτή, για κάποιον που αγαπά το νησί για την απομόνωσή του. Όχι, το νησί είναι φωλιά που χωρά ένα αυγό και όχι άλλα. Το αυγό αυτό είναι ο ίδιος ο νησιώτης.

Το νησί που απέκτησε ο δυνάμει νησιώτης μας δε βρισκόταν στους μακρινούς ωκεανούς. Ήταν πολύ κοντά στον τόπο του, χωρίς φοινικόδεντρα και βουητό των κυμάτων την ώρα της παλίρροιας, χωρίς τίποτε απ' όλ' αυτά· αλλά είχε μια γεροφτιαγμένη κατοικία, μάλλον σκυθρωπή, πάνω από την αποβάθρα, και, πέρα, μια μικρή αγροικία με μαντριά

και μερικά χωράφια. Στον μικρό κόλπο όπου βρισκόταν το λιμανάκι υπήρχαν τρία σπιτάκια στη σειρά, σαν των ανδρών της ακτοφυλακής, καλοβαλμένα και ασβεστωμένα.

Τι μπορούσε να είναι πιο ζεστό, με περισσότερη σπιτίσια ατμόσφαιρα; Έκανες τέσσερα μίλια για τον γύρο του, διασχίζοντας μαυραγαθιές και σπάρτα, περνώντας πάνω από τα απότομα βράχια της θάλασσας ή από τα μικρά ξέφωτα όπου φύτρωναν οι πασχαλίτσες. Αν ανεβοκατέβαινες σε ευθεία γραμμή τους δυο λοφίσκους, περνώντας μέσα από τα γεμάτα πέτρες χωράφια με τις αγελάδες και τα λιγοστά δημητριακά, για να βγεις ξανά στα ξέφωτα και στο χείλος του χαμηλού γκρεμού της ακτής, χρειαζόσουν μονάχα είκοσι λεπτά.

Κι όταν έφτανες στην άκρη έβλεπες πιο πέρα ένα άλλο, μεγαλύτερο νησί. Αλλά σε χώριζε από κείνο η θάλασσα. Και αν επέστρεφες από το λιβάδι, όπου κατέβαζαν το κεφάλι οι κοντές πεδινές πασχαλίτσες, έβλεπες στην Ανατολή άλλο ένα νησί, αυτήν τη φορά μικροσκοπικό, σαν μοσχαράκι. Αυτό το μικροσκοπικό νησί ανήκε επίσης στον νησιότη μας.

Έτσι φαίνεται ότι ακόμα και στα νησιά αρέσει να κρατούν το ένα στ' άλλο συντροφιά.

Ο νησιότης μας αγαπούσε το νησί του πάρα πολύ. Νωρίς την άνοιξη, τα μικρά μονοπάτια και τα λιβάδια ήταν σαν χιονισμένα από τ' ανθισμένα μαυράγαθα, ένα ζοηρό λευκό ανάμεσα στην κελκική ακινησία των γκριζοπράσινων βράχων. Τα μαυροπούλια γέμιζαν τη λευκότητα με τα πρώτα επίμονα, θριαμβευτικά καλέσματά τους. Μετά τα μαυράγαθα και τις πασχαλίτσες έρχονταν τα γαλάζια φαντάσματα των υάκινθων, που φάνταζαν σαν ξωτικές λίμνες και γαλάζια σεντόνια ανάμεσα στους θάμνους και στα γυμνά σημεία κάτω από τα δέντρα. Υπήρχαν και πολλά πουλιά να κοιτάς τις φωλιές τους, στο ολοδικό σου εκείνο νησί. Θαυμαστό πόσο σπουδαίος κόσμος ήταν!

Ακολουθούσε το καλοκαίρι και οι πασχαλίτσες χάνονταν, ενώ τα αγριοτριαντάφυλλα γέμιζαν τη θολή ατμόσφαιρα με την ευωδιά τους.

Σ' ένα χωράφι τα κορακόχορτα έγερναν τα κεφάλια τους. Σε μια μικρή εσοχή ο ήλιος έλουζε τον χλωμό γρανίτη όπου έκανες ηλιοθεραπεία, η σκιά σκέπαζε τα βράχια. Πριν πέσει η ομίχλη γύριζες σπíti μέσαμέσα από τη βρόμη που ωριμάζε, η λάμψη της θάλασσας ξεθώριαζε καθώς η σειρήνα της ομίχλης άρχιζε να θρηνεί στο άλλο νησί. Και μετά η θαλασσινή ομίχλη έφευγε, ήταν φθινόπωρο, η βρόμη ήταν δεματιασμένη, το μεγάλο φεγγάρι, ένα νησί κι αυτό, σηκωνόταν χρυσό από τη θάλασσα, κι όταν έφτανε ψηλά ο κόσμος της θάλασσας γινόταν λευκός.

Το φθινόπωρο τέλειωνε με βροχές κι ερχόταν ο χειμώνας, σκοτεινιασμένος ουρανός και υγρασία και βροχή, αλλά σπανίως παγωνιά. Το νησί, το νησί σου, λούφαζε σκοτεινό, κρατιόταν μακριά σου. Ένωθες, στα υγρά, δυσοίωνα κοιλώματα, το μνησικάκο πνεύμα να καρδοκεί κουλουριασμένο, σαν βρεγμένο σκυλί που σε κοιτά σκυθρωπό, σαν φίδι που δεν κοιμάται ούτε είναι ξύπνιο. Έπειτα, τη νύχτα, όταν ο άνεμος σταματούσε να φυσά με μεγάλες ριπές, ένιωθες ότι το νησί σου ήταν ένα σύμπαν, απέραντο και παλαιό όσο το σκοτάδι· καθόλου νησί, αλλά ένας απέραντος σκοτεινός κόσμος όπου ζούσαν όλες οι ψυχές των άλλων, περασμένων νυχτών, και όπου η απέραντη απόσταση ήταν κοντινή.

Παράξενο, αλλά από το μικρό νησί σου στον χώρο ταξίδευες στα σκοτεινά, απέραντα βασίλεια του χρόνου, όπου όλες οι ψυχές που δεν πεθαίνουν ποτέ τρέχουν εδώ κι εκεί ορμητικά για να εκτελέσουν τις απέραντες, αλλόκοτες αποστολές τους. Το μικρό γήινο νησί έχει ζαρώσει, έχει γίνει κάτι σαν εφαλτήριο προς το τίποτα, προς το σκοτεινό, πλατύ μυστήριο του χρόνου, όπου το παρελθόν είναι απέραντα ζωντανό και το μέλλον δε χωρίζεται από το τώρα.

Αυτός είναι ο κίνδυνος όταν γίνεσαι νησιώτης. Όταν, στην πολιτεία, φοράς το λευκό κοστούμι και αποφεύγεις τα αυτοκίνητα με τον φόβο του θανάτου στη ραχοκοκαλιά σου, τότε είσαι πολύ ασφαλής από τους τρόμους του άπειρου χρόνου. Η στιγμή είναι η νησίδα σου στον χρόνο, το χωρικό σύμπαν που κινείται ορμητικά γύρω σου.

Αλλά μόλις απομονωθείς σ' ένα μικρό νησί στη θάλασσα του χώρου, και η στιγμή αρχίζει να φουσκώνει και να εκτείνεται με μεγάλους κύκλους, η στέρεη γη χάνεται και η δυσκολόπιαστη, γυμνή σκοτεινή ψυχή σου βρίσκεται στον άχρονο κόσμο, όπου τα άρματα των αποκαλούμενων νεκρών τρέχουν στους παλιούς δρόμους των αιώνων και οι ψυχές στριμώχνονται στα πεζοδρόμια που εμείς, όντα της στιγμής, αποκαλούμε περασμένα χρόνια. Οι ψυχές όλων των νεκρών ζούνε ξανά και πάνονται δραστήρια γύρω σου. Βρίσκεσαι έξω, στο άλλο άπειρο.

Κάτι παρόμοιο συνέβη στον νησιώτη μας. Μυστηριώδεις «αισθήσεις» τού έρχονταν, στις οποίες δεν ήταν συνηθισμένος· παράξενες αισθήσεις παλιών, χαμένων από καιρό ανθρώπων, και άλλες επιρροές: Γαλατών με μεγάλα μουστάκια, που είχαν ζήσει σ' αυτό το νησί και είχαν χαθεί από την επιφάνειά του, αλλά όχι κι από τον αέρα της νύχτας. Ήταν ακόμα εκεί, ορμούσαν με τα μεγάλα, βίαια, αόρατα κορμιά τους μέσα στη νύχτα. Υπήρχαν και ιερείς, με χρυσά μαχαίρια και ιξούς· έπειτα άλλοι ιερείς με σταυρό· έπειτα πειρατές με φόνους στη θάλασσα.

Ο νησιώτης μας ανησυχούσε. Δεν πίστευε, στο φως της μέρας, όλες αυτές τις ανοησίες. Αλλά τη νύχτα αυτό γινόταν. Είχε περιορίσει τον εαυτό του σε μια κουκκίδα στον χρόνο, και επειδή η κουκκίδα δεν έχει ούτε μήκος ούτε πλάτος, ήταν υποχρεωμένος να βγει από κει κάπου αλλού. Όπως υποχρεώνεται να πατήσει στη θάλασσα όταν το κύμα σε κάνει να γλιστρήσεις από το σημείο όπου στέκεσαι, έτσι κι εκείνος, τη νύχτα, υποχρεωνόταν να πατήσει στους άλλους κόσμους του αιώνιου χρόνου.

Είχε την αλλόκοτη αίσθηση, ξαπλωμένος στο σκοτάδι, ότι οι συστάδες των μαυράγκαθων που ήταν κάπως αλλόκοτες ακόμα και στο βασίλειο του χώρου και της μέρας, τη νύχτα κραύγαζαν μαζί με γέρος μιας αόρατης φυλής, γύρω στον πέτρινο βωμό. Αυτό που ήταν ερείπιο κάτω από τις όστριες τη μέρα, την άφατη νύχτα γινόταν στεναγμοί ματοβαμμένων ιερών με σταυρούς. Αυτό που ήταν σπηλιά και κρυμμένη

ακτή ανάμεσα σε άγρια βράχια, γινόταν στο αόρατο σκοτάδι κατάρα πειρατών.

Για να γλιτώσει από περισσότερες τέτοιες «αισθήσεις», ο νησιώτης μας συγκέντρωνε την προσοχή του τη μέρα στο υλικό νησί του. Γιατί να μη γινόταν, τελικά, το Νησί της Ευτυχίας; Γιατί να μη γινόταν η τελευταία νησίδα των Εσπερίδων, ο τέλειος τόπος, γεμάτος από το ίδιο του το εύχαρες, σαν άνθος, πνεύμα; Μικροσκοπικός κόσμος καθαρής τελειότητας, φτιαγμένος ολοκληρωτικά από τον άνθρωπο.

Άρχισε όπως αρχίζουμε όλες μας τις απόπειρες να ανακτήσουμε τον Παράδεισο, ξεδεύοντας χρήματα. Αποκατέστησε την παλιά, μισοφεουδαρχική κατοικία, της άνοιξε παράθυρα για περισσότερο φως, της έβαλε στα πατώματα καθαρά, όμορφα χαλιά, και στα σκυθρωπά παράθυρα καθαρές, κλαρωτές κουρτίνες. Έβαλε κρasiά στα πέτρινα κελάρια. Έφερε από τον κόσμο μια παχουλή οικονόμο κι έναν γλυκομίλητο, πολύ έμπειρο μπάτλερ. Θα γίνονταν και οι δύο νησιώτες.

Στη φάρμα εγκατέστησε έναν επιστάτη και δυο εργάτες. Αγγελίδες Τζέρεσι κουδούνιζαν αργά τα κουδουνάκια τους ανάμεσα στους θάμνους. Τα μεσημέρια ένα καμπανάκι καλούσε για φαγητό, και τα βράδια οι καμινάδες κάπνιζαν ειρηνικά όταν όλοι κάθονταν να αναπαυτούν.

Ένα καμαρωτό γιοτ με βοηθητική μηχανή ήταν αγκυροβολημένο στο καταφύγιο του κόλπου, ακριβώς κάτω από τη σειρά των τριών λευκών μικρών σπιτιών. Υπήρχαν, επίσης, ένα μικρό δικάταρτο κότερο και δυο βάρκες με κουπιά, τραβηγμένες στην άμμο. Ένα δίχτυ στέγγωνε στους πασάλους του, πιο πέρα περίμεναν στοιβαγμένες καινούριες λευκές σανίδες, μια γυναίκα πήγαινε στο πηγάδι κρατώντας έναν κουβά.

Στο τελευταίο σπιτάκι κατοικούσε ο καπετάνιος του γιοτ, με τη γυναίκα και τον γιο του. Ήταν από το άλλο, το μεγαλύτερο νησί, σ' αυτήν τη θάλασσα ήταν σαν στο σπίτι του. Όταν η μέρα ήταν καλή, πήγαινε για ψάρεμα με τον γιο του, κάθε καλή μέρα υπήρχαν φρέσκα ψάρια στο νησί.

Στο μεσαίο σπιτάκι έμεναν ένας γέρος και η γυναίκα του, ένα πολύ πιστό ζευγάρι. Ο γέρος ήταν ξυλουργός, πολυτεχνίτης. Πάντα δούλευε, πάντα άκουγες τον ήχο της πλάνης ή του πριονιού του· χαμένος στη δουλειά του, ήταν ένα άλλο είδος νησιώτη.

Στο τρίτο σπιτάκι κατοικούσε ένας χτίστης, χήρος, μ' έναν γιο και δυο κόρες. Με τη βοήθεια του γιου του άνοιγε χαντάκια και έφτιαχνε φράχτες, έχτιζε πολεμίστρες κι ένα ολόκληρο καινούριο βοηθητικό κτίσμα, και πελεκούσε πέτρες από το μικρό λατομείο. Η μια κόρη δούλευε στο μεγάλο σπίτι.

Ήταν ένας κόσμος ήσυχος, πολυάσχολος. Όταν ο νησιώτης σε έφερνε εκεί φιλοξενούμενο του, γνώριζες πρώτα τον αδύνατο χαμογελαστό πλοίαρχο με το μαύρο μούσι, τον Άρνολντ, και μετά τον γιο του, τον Τσαρλς. Στο σπίτι, ο γλυκομίλητος μπάτλερ, που είχε ζήσει σ' όλα τα μέρη του κόσμου, σε περιποιόταν δημιουργώντας γύρω σου εκείνη την παράξενη, λεία, αφοπλιστική αίσθηση πολυτέλειας που μονάχα ένας τέλειος και μάλλον αναξιόπιστος υπηρέτης μπορεί να δημιουργήσει. Σε αφόπλιζε, σε κρατούσε στο έλεός του. Η παχουλή οικονόμος χαμογελούσε, σε μεταχειριζόταν με την περίπλοκη, όχι στερημένη από σεβασμό, οικειότητα, η οποία προσφέρεται μονάχα στους πραγματικούς ευγενείς. Και η ροδομάγουλη καμαριέρα σε κοιτούσε κλεφτά, σαν να ήσουν εξαιρετικά υπέροχος, αφού ερχόσουν από τον μεγαλύτερο έξω κόσμο. Έπειτα γνώριζες τον χαμογελαστό αλλά άγρυπνο επιστάτη, που καταγόταν από την Κορνουάλη, και τον ντροπαλό εργάτη από το Μπέρκσαϊρ και την καθαρή γυναίκα του και τα δυο μικρά παιδιά τους· ύστερα, τον μάλλον κατσούφη εργάτη από το Σάφολκ. Ο χτίστης, από το Κεντ, δε σταματούσε τη φλυαρία αν τον άφηνες. Μονάχα ο γέρος ξυλουργός ήταν απότομος και απορροφημένος με πράγματα διαφορετικά.

Ήταν, λοιπόν, ένας μικρός αντάραχης κόσμος, και όλοι αισθάνονταν μεγάλη ασφάλεια και σου φέρονταν με μεγάλη ευγένεια, σαν να ήσουν πραγματικά κάτι ιδιαίτερο. Αλλά ήταν ο κόσμος του νησιώτη, όχι ο δι-

κός σου. Ήταν ο Αφέντης. Το ιδιαίτερο χαμόγελο, η ιδιαίτερη προσοχή, ήταν μόνο για τον Αφέντη. Όλοι ήξεραν πόσο καλά ήταν τακτοποιημένοι. Έτσι ο νησιώτης δεν ήταν πια ο κύριος Τάδε. Για όλους στο νησί, ακόμα και για σένα τον ίδιο, ήταν ο «Αφέντης».

Τα πράγματα ήταν ιδανικά. Ο Αφέντης δεν ήταν τύραννος. Α, όχι! Ήταν ένας λεπτός, ευαίσθητος, ωραίος Αφέντης, που τα ήθελε όλα τέλεια και όλους ευτυχισμένους. Πηγή, φυσικά, αυτής της ευτυχίας και της τελειότητας ήταν ο ίδιος.

Αλλά, με τον τρόπο του, ήταν ποιητής. Φερόταν στους καλεσμένους του βασιλικά, στους υπηρέτες του φιλελεύθερα. Ωστόσο ήταν οξυδερκής και πολύ σοφός. Ποτέ δεν παρίστανε το αφεντικό στους ανθρώπους του. Ωστόσο το μάτι του έβλεπε τα πάντα, σαν να ανήκε σ' έναν πανέξυπνο, γαλαζομάτη Ερμή. Και ήταν εκπληκτικό πόσες γνώσεις διέθετε. Ήταν εκπληκτικές οι γνώσεις του για τις αγελάδες Τζέρσι, για την τυροκομική, για το άνοιγμα των χαντακιών και το σήκωμα των φραχτών, για τα λουλούδια και την κηπουρική, για τα καράβια και την τέχνη της ιστιοπλοΐας. Ήταν πηγή γνώσεων για τα πάντα, και αυτήν τη γνώση μετέφερε στους ανθρώπους του με τρόπο παράξενο, μισοειρωνικό, μισοπομπώδη, σαν να ανήκε πραγματικά στον αλλόκοτο, μισοφανταστικό κόσμο των θεών.

Τον άκουγαν με το καπέλο στο χέρι. Εκείνος λάτρευε τα λευκά ρούχα ή τα κρεμ-τις μπέρτες και τα πλατιά καπέλα. Έτσι, όταν έκανε καλό καιρό, ο επιστάτης έβλεπε την ψηλή φηγούρα με το κρεμ-λευκό σερεζ κοστούμι να έρχεται να επιβλέψει το ξεχοράριασμα των γογγυλιών. Και τότε έβγαιναν τα καπέλα, περνούσαν λίγα λεπτά με ιδιότυπες, οξυδερκείς, σοφές κουβέντες στις οποίες ο επιστάτης απαντούσε με θαυμασμό, και τις οποίες οι εργάτες άκουγαν με σιωπηλό δέος, στηριγμένοι στις αξίνες τους. Ο επιστάτης φερόταν σχεδόν τρυφερά στον Αφέντη.

Άλλες φορές, τα πρωινά που είχε δυνατό άνεμο, έστεκε με την μπέρτα να ανεμίζει στον θαλασσινό άνεμο που κολλούσε πάνω του, στην

όχθη του χαντακιού που ανοιγόταν για την αποξηήραση ενός μικρού βάλτου, μιλώντας, μαστιγωμένος από τον άνεμο, στον άνθρωπο που δούλευε εκεί κάτω και που τον κοιτούσε τώρα από χαμηλά με σταθερό και ανεξιχνίαστο βλέμμα.

Ή, κάποια βράδια με βροχή, τον έβλεπες να διασχίζει βιαστικά την αυλή, με το πλατύ καπέλο να τον προστατεύει από τις σταγόνες. Και η γυναίκα του επιστάτη φώναζε: «Ο Αφέντης! Τζον, σήκω, κάν' του τόπο στον καναπέ». Και μετά η πόρτα άνοιγε και ακούγονταν ξεφωνητά: «Απίστευτο, ο Αφέντης! Πώς βγήκες τέτοια νύχτα, μόνο και μόνο για να δεις εμάς;» Κι ο επιστάτης έπαιρνε την μπέρτα του και η γυναίκα του το καπέλο του και οι δυο εργάτες πήγαιναν με τις καρέκλες τους πίσω κι εκείνος καθόταν στον καναπέ κι έπαιρνε κοντά του ένα παιδί. Ήταν σπουδαίος με τα παιδιά, τους μιλούσε υπέροχα, σου έφερνε στο μυαλό τον ίδιο τον Σωτήρα μας, έλεγε η γυναίκα.

Πάντα τον υποδέχονταν με χαμόγελα, πάντα με τον ιδιάζοντα εκείνο σεβασμό, σαν να ήταν ον ανώτερο, αλλά και πιο εύθραυστο από τους άλλους. Τον μεταχειρίζονταν τρυφερά, σχεδόν με λατρεία. Αλλά όταν έφευγε, ή όταν μιλούσαν για κείνον, συχνά τα πρόσωπά τους είχαν ένα πονηρό, κοροϊδευτικό χαμόγελο. Δεν είχες λόγο να φοβάσαι τον «Αφέντη». Απλώς αφήνέ τον να κάνει το δικό του. Μονάχα ο γέρος ξυλουργός του φερόταν καμιά φορά με ειλικρινή αγένεια· γι' αυτό κι εκείνος δεν πολυσυμπαθούσε τον γέρο.

Είναι αμφίβολο αν τον συμπαθούσε κανείς τους πραγματικά, ως άντρας προς άντρα, ακόμα και ως γυναίκα προς άντρα. Αλλά, βέβαια, είναι αμφίβολο αν κι εκείνος συμπαθούσε πραγματικά κανέναν τους, ως άντρας προς άντρα, ή ως άντρας προς γυναίκα. Τους ήθελε ευτυχισμένους, ήθελε να είναι ο μικρός κόσμος τέλειος. Αλλά όταν θέλει κανείς να είναι ο κόσμος τέλειος, πρέπει να προσέχει να μην τρέφει πραγματικές συμπάθειες ή αντιπάθειες. Μοναδική πολυτέλεια μπορεί να είναι η γενικά καλή προαίρεση.

Αλλά το θλιβερό γεγονός είναι ότι, δυστυχώς, η γενικά καλή προαίρεση γίνεται συνήθως αισθητή περίπου σαν προσβολή από τον αποδέκτη της· κι έτσι εκκολάπτει έναν πολύ ιδιαίτερο τύπο κακίας. Σίγουρα η γενικά καλή προαίρεση είναι μια μορφή εγωισμού, για να έχει παρόμοιο αποτέλεσμα!

Ωστόσο ο νησιώτης μας είχε και τις προσωπικές του ασχολίες. Περνούσε πολλές ώρες στη βιβλιοθήκη του, γιατί συνέγραφε ένα βιβλίο που θα περιλάμβανε αναφορές σε κάθε είδους λουλούδι που περιέχονταν στα έργα των Αρχαίων Ελλήνων και των Λατίνων συγγραφέων. Δεν ήταν μεγάλος κλασικός φιλόλογος· διέθετε τα εφόδια που δίνουν τα συνηθισμένα καλά σχολεία. Αλλά στις μέρες μας υπάρχουν έξοχες μεταφράσεις. Και ήταν εξάισιο να παρακολουθείς το ένα λουλούδι μετά το άλλο να ανθίζει στον αρχαίο κόσμο.

Έτσι πέρασε η πρώτη χρονιά στο νησί. Είχαν γίνει πάρα πολλά. Τώρα εισέρρεαν οι λογαριασμοί και ο Αφέντης, επιμελής σε όλα, άρχισε να τους μελετά. Η μελέτη τον έκανε να χλωμιάσει και να χάσει την ανάσα του. Δεν ήταν πλούσιος. Ήξερε ότι άνοιγε μεγάλη τρύπα στο κεφάλαιό του για να κάνει λειτουργικό το νησί. Αλλά τώρα που έβλεπε το αποτέλεσμα, τελικά δεν έμενε σχεδόν τίποτα πέρα από την τρύπα. Το νησί είχε καταπιεί χιλιάδες λίρες με μηδενικό αποτέλεσμα.

Αλλά σίγουρα η εποχή των μεγάλων εξόδων είχε περάσει! Σίγουρα το νησί θ' άρχιζε πια να είναι άυταρκες, έστω κι αν δεν έδινε κέρδος. Σίγουρα δεν κινδύνευε. Πλήρωσε πολλούς από τους λογαριασμούς και εμψυχώθηκε αρκετά. Αλλά το σοκ ήταν σοκ, και τον επόμενο χρόνο έπρεπε να γίνει οικονομία. Το είπε στους ανθρώπους του με γλώσσα απλή και συγνηθιστή. Κι εκείνοι απάντησαν: «Βέβαια, βέβαια, Αφέντη!»

Έτσι, ενώ ο άνεμος λυσομανούσε και μασιτίγωνε τα πάντα η βροχή, εκείνος καθόταν στη βιβλιοθήκη του με τον επιστάτη, καπνίζοντας πίπες και πίνοντας την μπίρα τους, και συζητούσαν τα σχέδια της φάρ-

μας. Εκείνος σήκωνε το στενό, ωραίο πρόσωπό του, και τα γαλάζια μάτια του γίνονταν ονειροπόλα. «Τι αέρας!» Οι ριπές ήταν σαν κανονιές. Σκεφτόταν το νησί του, μαστιγωμένο από τους αφρούς, απρόσιτο, και αισθανόταν τεράστια έξαρση... Όχι, δεν έπρεπε να το χάσει. Επέστρεφε στα σχέδια της φάρμας με ζήλο μεγαλοφυΐας, και τα χέρια του ακτινοβολούσαν έμφαση ενώ ο επιστάτης έψαλλε μονότονα: «Μάλιστα! Μάλιστα! Έχεις δίκιο, Αφέντη!»

Αλλά στην πραγματικότητα ελάχιστα άκουγε τον νησιώτη. Κοιτούσε το γαλάζιο πουκάμισο του Αφέντη και την παράξενη ροζ γραβάτα με το αυτραφτερό κόκκινο πετράδι, τα σμαλτωμένα μανικέτια και το δαχτυλίδι με τον παράξενο σκαραβαίο. Τα καστανά, ερευνητικά μάτια του ανθρώπου της γης κοιτούσαν επανειλημμένα τη φίνα, άψογη φιγούρα του Αφέντη, με κάτι σαν αργή, υπολογιστική απορία. Αλλά αν τύχαινε τα μάτια του να συναντήσουν το φωτεινό, ενθουσιασμένο βλέμμα του Αφέντη, τα δικά του φωτίζονταν από επιμελημένη εγκαρδιότητα και σεβασμό, καθώς κουνούσε αργά, καταφατικά το κεφάλι.

Έτσι αποφάσιζαν οι δυο τους τι σοδειές έπρεπε να σπαρθούν, τι λιπάσματα να χρησιμοποιηθούν στα διάφορα σημεία, τι ράτσα γουρούνια να φέρουν, τι ράτσα γαλοπούλες. Δηλαδή ο επιστάτης, συμφωνώντας πάντα προσεκτικά με τον Αφέντη, έβγαζε την ουρά του απέξω κι άφηνε τον νεαρό νησιώτη να κάνει το δικό του.

Ο Αφέντης ήξερε για τι μιλούσε. Είχε εξαιρετική ικανότητα να συλλαμβάνει την ουσία ενός βιβλίου και να αντιλαμβάνεται πώς έπρεπε να εφαρμόζει τις γνώσεις του. Σε γενικές γραμμές οι ιδέες του ήταν λογικές. Μάλιστα ο επιστάτης το αναγνώριζε. Αλλά ο άνθρωπος της γης δεν απαντούσε με τον ίδιο ενθουσιασμό. Τα καστανά μάτια χαμογελούσαν δείχνοντας τον εγκάρδιο σεβασμό τους, αλλά τα σφιγμένα χείλη δεν άλλαζαν ποτέ. Ο Αφέντης σουφρώνε τα δικά του με παιδιάστικη ευφράδεια καθώς ανέπτυσε με τρόπο έξυπνο τις ιδέες του, και ο επιστάτης έπαιρνε έκφραση γεμάτη θαυμασμό, αλλά δεν παρακολούθουσε με

την καρδιά του. Απλώς κοιτούσε τον Αφέντη όπως κοιτά κανείς κάποιο παράξενο, κλεισμένο στο κλουβί ζώο, χωρίς καμιά συμπάθεια, χωρίς να εμπλέκεται με τη μοίρα του.

Έτσι κανονίζονταν όλα και ο Αφέντης χτυπούσε το κουδούνι για να φέρει ο Έλβερι, ο μπάτλερ, κανένα σάντουιτς. Ο Αφέντης ήταν ικανοποιημένος. Ο μπάτλερ το έβλεπε, κι ερχόταν με σάντουιτς από αντσούγια και χοιρομέρι, μ' ένα φρεσκοανοιγμένο μπουκάλι βερμούτ. Πάντα υπήρχε κάποιο φρεσκοανοιγμένο μπουκάλι.

Το ίδιο συνέβαινε και με τον χτίστη. Συζητούσαν με τον Αφέντη κάποιο αρδευτικό έργο, παράγγελναν κι άλλους σωλήνες, κι άλλα ειδικά τούβλα, κι άλλο από το ένα, κι άλλο από το άλλο.

Τελικά ο καιρός έφτιαξε· η σκληρή δουλειά στο νησί χαλάρωσε λιγάκι. Ο Αφέντης έφυγε με το γιοτ του για μια σύντομη κρουαζιέρα. Δεν ήταν πραγματικό γιοτ, απλώς ένα ασήμαντο σκάφος. Ακολούθησαν την ακτή της χώρας και έπιασαν σε διάφορα λιμάνια. Σε κάθε λιμάνι εμφανιζόταν και κάποιος φίλος, ο μπάτλερ ετοιμάζε κομπά μικρά δείπνα στην καμπίνα. Έπειτα ο Αφέντης δεχόταν προσκλήσεις για βίλες και ξενοδοχεία και οι άνθρωποι του τον αποβίβαζαν σαν να ήταν πρίγκιπας.

Και πόσο ακριβά αποδείχτηκαν όλ' αυτά! Χρειάστηκε να τηλεγραφήσει στην τράπεζα για χρήματα. Και ξαναγύρισε σπίτι για να ξαναρχίσει την οικονομία.

Οι κατιφέδες γέμιζαν με τη λάμψη τους τον μικρό βάλτο όπου είχαν σκαφτεί τα χαντάκια για την αποξήρανση. Σχεδόν λυπόταν, τώρα, που είχε αρχίσει αυτό το έργο. Οι κίτρινες καλλονές δε θα έλαμπαν ξανά.

Ήρθε ο θερισμός και είχαν θαυμαστή σοδειά. Έπρεπε να τη γιορτάσουν. Τώρα είχε τελειώσει η αποκατάσταση του μεγάλου στάβλου που ήταν πλήρως εξοπλισμένος. Ο ξυλουργός είχε κάνει μακριά τραπέζια. Φανάρια κρεμάστηκαν από τα δοκάρια της ψηλής οροφής. Συγκεκριώθηκαν όλοι οι άνθρωποι του νησιού. Την προεδρία της συγκέντρωσης ανέλαβε ο επιστάτης.

D. H. Lawrence

● **ΑΝΘΡΩΠΟΣ
ΠΟΥ ΑΓΑΠΟΥΣΕ ΤΑ ΝΗΣΙΑ**
και άλλα διηγήματα

Σε αυτή τη συλλογή διηγημάτων παρουσιάζεται το μεγαλύτερο εύρος των ιδεών που κυριάρχησαν στο έργο του Ντ. Χ. Λόρενς. Καταπιεσμένα πάθη και επιθυμίες που έρχονται στο φως, οδηγώντας άλλοτε στον όλεθρο και άλλοτε σε μια βαθιά εσωτερική μετατόπιση.

Στην κεντρική ιστορία, ένας άντρας προσπαθεί να ελέγξει τη ζωή του μετακομίζοντας σε ολοένα και μικρότερα νησιά. Όμως, η ευτυχία που αναζητεί διαρκώς του διαφεύγει, μέχρι που ένα μυστηριώδες νησί τον οχυρώνει από τους ανθρώπους και την πραγματική ζωή, και τον «κατακτά».

Στα άλλα διηγήματα, ένας Πρώσος αξιωματικός αισθάνεται έντονα σεξουαλικά συναισθήματα για τον υπηρέτη του και τον εκδικείται γι' αυτό, μια καταπιεσμένη σύζυγος στέκεται για πρώτη φορά στη ζωή της γυμνή στον ήλιο και «μεταμορφώνεται», ο Πάνας διαταράσσει το αστικό τοπίο του Χάμσεντ, ένας αιθεροβάμων αρχισυντάκτης ονειρεύεται ότι θα σώσει μια παντρεμένη γυναίκα από την άχαρη ζωή της, ένα αγόρι καβαλάει το κουνιστό αλογάκι του, αναζητώντας τύχη και χρήματα.

«Ήθελε ένα νησί ολόδικό του: όχι υποχρεωτικά για να είναι μόνος σ' αυτό, αλλά για να το κάνει έναν κόσμο εντελώς δικό του».

ISBN 978-960-569-558-3

9 789605 695583

Κωδ. μηχ/σης 25.204

www.epbooks.gr